

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kümnes koda laiendatud koosseisus)

9. veebruar 2022*

Konkurents – Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine – Kaupade raudteeveo teenuste turg – Otsus lükata kaebus tagasi – Määruse (EÜ) nr 773/2004 artikkel 7 – Mõistlik aeg – Liidu huvi jätkata kaebuse läbivaatamist – Sellise asutuse kindlakstegemine, kellel on kaebuse läbivaatamiseks kõige paremad eeldused – Kriteeriumid – Ilmne hindamisviga – Süsteemsed või üldised puudused seoses õigusriigi põhimõtte järgimisega – Kaebuse tagasilükkamisel oht rikkuda kaebuse esitaja õigusi – Põhjendamiskohustus

Kohtuasjas T-791/19,

Sped-Pro S.A., asukoht Varssavi (Poola), esindaja: advokaat M. Kozak,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: J. Szczodrowski, L. Wildpanner ja P. van Nuffel,

kostja,

keda toetab

Poola Vabariik, esindaja: B. Majczyna,

menetlusse astuja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada komisjoni 12. augusti 2019. aasta otsus C(2019) 6099 (final) (juhtum AT.40459 – kaupade raudteevedu Poolas – PKP Cargo), millega lükati tagasi hageja kaebus väidetavate ELTL artikli 102 rikkumiste kohta kaupade raudteeveo teenuste turul Poolas,

ÜLDKOHUS (kümnes koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: president M. van der Woude, kohtunikud A. Kornezov (ettekandja), E. Buttigieg, G. Hesse ja D. Petrík,

kohtusekretär: ametnik M. Zwozdziak-Carbonne,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 17. septembri 2021. aasta kohtuistungil esitatut,

* Kohtumenetluse keel: poola.

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Hageja Sped-Pro S.A. on Varssavis (Poola) asuv äriühing, mis tegutseb ekspediteerimisteenuste osutamise sektoris. Selle tegevuse raames kasutas ta kaupade raudteeveo teenuseid, mida osutas Poola riigi kontrollitav äriühing PKP Cargo S.A.
- 2 Hageja esitas 4. novembril 2016 PKP Cargo vastu Euroopa Komisjonile kaebuse (edaspidi „kaebus“) nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [ELTL] artiklites [101] ja [102] sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 7 lõike 2 alusel. Hageja väitis kaebuses eelkõige, et PKP Cargo kuritarvitas ELTL artikli 102 tähenduses oma valitsevat seisundit kaupade raudteeveo teenuste turul Poolas, kuna sisuliselt keeldus ta temaga turutingimustel sõlmimast mitmeaastast koostöölepingut. Hageja esitas 24. augustil 2017 täiendava kaebuse.
- 3 Komisjon teavitas 13. septembri 2017. aasta kirjas (edaspidi „suuniskiri“) hagejat oma kavatsusest jätta kaebus rahuldamata vastavalt komisjoni 7. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 773/2004, mis käsitleb [ELTL] artiklite [101] ja [102] kohaste menetluste teostamist komisjonis (ELT 2004, L 123, lk 18; ELT eriväljaanne 08/03, lk 81), artikli 7 lõikele 1.
- 4 Hageja esitas märkused ja täiendava teabe 19. oktoobril, 19. detsembril ja 21. detsembril 2017 ning 8. jaanuaril, 29. juunil ja 4. oktoobril 2018. Lisaks toimusid hageja ja komisjoni vahel kaks koosolekut 5. detsembril 2017 ja 26. aprillil 2018.
- 5 12. augusti 2019. aasta otsusega C(2019) 6099 (final) (juhtum AT.40459 – kaupade raudteevedu Poolas – PKP Cargo) (edaspidi „vaidlustatud otsus“) lükkas komisjon määruse nr 773/2004 artikli 7 lõike 2 alusel kaebuse tagasi sisuliselt põhjusel, et kaebuse läbivaatamiseks olid paremad eeldused Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentówil (Poola konkurentsi- ja tarbijakaitseasutuse peadirektor, edaspidi „Poola konkurentsiasutus“).

Menetlus ja poolte nõuded

- 6 Hageja esitas käesoleva hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 15. novembril 2019.
- 7 Komisjon esitas 30. jaanuaril 2020 Üldkohtu kantseleisse kostja vastuse.
- 8 Repliiik ja vasturepliiik esitati Üldkohtu kantseleisse vastavalt 7. aprillil ja 26. juunil 2020.
- 9 Üldkohtu kümnenda koja president andis 25. mai 2020. aasta otsusega Poola Vabariigile loa astuda menetlusse komisjoni nõuete toetuseks. Poola Vabariik esitas menetlusse astuja seisukohad 30. augustil 2020 ja hageja esitas oma märkused nende seisukohtade kohta 29. septembril 2020. Üldkohtu kümnenda koja president otsustas 8. oktoobril 2020 siiski jätta need seisukohad toimikusse lisamata, kuna need esitati pärast tähtaja möödumist.

- 10 Kümnenda koja ettepanekul otsustas Üldkohus kodukorra artikli 28 alusel anda kohtuasja lahendamiseks laiendatud koosseisule.
- 11 Kuna kümnenda koja laiendatud koosseisu ühel liikmel esines takistus käesoleva asja läbivaatamisel osalemiseks, määras Üldkohtu president 20. juulil 2021 kodukorra artikli 17 lõike 2 alusel koja koosseisu täiendamiseks käesolevas kohtuasjas iseenda. Kodukorra artikli 10 lõike 5 kohaselt on ta selles kohtuasjas ka koja president.
- 12 Poolte kohtukõned ja nende vastused Üldkohtu küsimustele kuulati ära 17. septembri 2021. aasta kohtuistungil.
- 13 Hageja palub Üldkohtul:
 - tühistada vaidlustatud otsus;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 14 Komisjon palub Üldkohtul:
 - jätta hagi rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejalt.
- 15 Poola Vabariik toetab komisjoni nõudeid.

Õiguslik käsitlus

- 16 Hageja esitab kolm väidet. Esimene jaguneb kaheks osaks, millest esimese väiteosa kohaselt on sisuliselt rikutud hageja õigust tema asja arutamisele mõistliku aja jooksul ja teise väiteosa kohaselt on vaidlustatud otsus puudulikult põhjendatud. Teise väite kohaselt on Poolas rikutud õigusriigi põhimõtet. Kolmas väide puudutab liidu huvi jätkata kaebuse läbivaatamist.
- 17 Kõigepealt tuleb analüüsida esimese väite esimest osa, seejärel kolmandat väidet ning lõpuks teist väidet ja esimese väite teist osa koos.

Esimese väite esimene osa, mille kohaselt on rikutud hageja õigust tema asja arutamisele mõistliku aja jooksul

- 18 Hageja väidab, et komisjon rikkus mõistliku aja põhimõtet, kuna ta võttis vaidlustatud otsuse vastu ligikaudu kolm aastat pärast kaebuse esitamist ja ligikaudu kaks aastat pärast hagejale suuniskirja teatavakstegemist. Sellega rikkus komisjon hageja arvates määruse nr 1/2003 artikli 7 lõikeid 1 ja 2 ning määruse nr 773/2004 artikli 7 lõiget 1 koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 41 lõikega 1.
- 19 Komisjon ei nõustu hageja argumentidega.

- 20 Esiteks tuleb meenutada, et mõistlikust ajast kinnipidamine konkurentsipoliitikat puudutavas haldusmenetluses on liidu õiguse üldpõhimõte, mille täitmise tagavad liidu kohtud (vt 19. detsembri 2012. aasta kohtuotsus Heineken Nederland ja Heineken vs. komisjon, C-452/11 P, ei avaldata, EU:C:2012:829, punkt 97 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 21 Haldusmenetluse mõistliku aja põhimõtet on kinnitatud põhiõiguste harta artikli 41 lõikes 1, mille kohaselt igal inimesel on õigus sellele, et liidu institutsioonid, organid ja asutused käsitleksid tema küsimusi erapooletult, õiglaselt ning mõistliku aja jooksul (vt 15. juuli 2015. aasta kohtuotsus HIT Groep vs. komisjon, T-436/10, EU:T:2015:514, punkt 239 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 22 Määruse nr 773/2004 artikli 7 lõikest 1 tuleneb, et kui komisjon leiab tema käsutuses oleva teabe põhjal, et kaebuse kohaselt tegutsemiseks ei ole piisavalt alust, põhjendab ta oma seisukohta kaebuse esitajale ja näeb ette tähtaja, mille jooksul kaebuse esitaja võib esitada oma kirjalikud seisukohad. Sama määruse artikli 7 lõike 2 kohaselt lükkab komisjon kaebuse oma otsusega tagasi, kui kaebuse esitaja avaldab oma seisukohad komisjoni kehtestatud tähtaja jooksul ning kaebust ei hinnata kaebuse esitaja kirjaliku teabe põhjal ümber.
- 23 Järelikult on kaebuse esitajal õigus saada otsus oma kaebuse tagasilükkamise kohta ning komisjon on kohustatud kaebuse mõistliku aja jooksul läbi vaatama (vt selle kohta 11. juuli 2013. aasta kohtuotsus BVGD vs. komisjon, T-104/07 ja T-339/08, ei avaldata, EU:T:2013:366, punkt 127).
- 24 On tõsi, et 28. jaanuari 2021. aasta kohtuotsuse Qualcomm ja Qualcomm Europe vs. komisjon (C-466/19 P, EU:C:2021:76) punktis 32 märkis Euroopa Kohus, et mõistliku aja põhimõtte rikkumine võib põhjendada üksnes sellise otsuse tühistamist, millega tuvastati rikkumised pärast ELTL artiklite 101 või 102 alusel toimunud haldusmenetlust, kui tuvastati, et see rikkumine kahjustas asjaomaste ettevõtjate kaitseõigusi. Seda Euroopa Kohtu seisukohta tuleb siiski tõlgendada kõnealuse kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasja asjaolusid arvestades. Sellega seoses tuleb toonitada, et nimetatud kohtuasjas oli vaidlusalune otsus teabe nõudmise otsus, mis võeti vastu määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel kui uurimise vahend käimasolevas haldusmenetluses. Selles kontekstis järeldas Euroopa Kohus nimetatud kohtuotsuse punktis 33 sisuliselt, et argumendid selle haldusmenetluse liiga pika kestuse kohta ei ole asjakohased mitte kaebuse puhul, mille ese on selline otsus, vaid kaebuse puhul, mille ese on komisjoni otsus lõpetada see haldusmenetlus ELTL artiklite 101 ja 102 rikkumise tuvastamise järel.
- 25 Kuigi komisjoni otsus lükata kaebus tagasi ei ole kindlasti „rikkumiste tuvastamise otsus“, lõpetab see erinevalt vaidlusalusest otsusest eespool punktis 24 viidatud juhtumil siiski komisjonis toimuva haldusmenetluse. Neil asjaoludel tähendaks see, kui eitada komisjoni kohustust järgida talle esitatud kaebuste läbivaatamisel mõistliku aja põhimõtet, et vastuolus harta artikli 52 lõikega 1 võetaks kaebuse esitaja õiguselt sellele, et tema küsimusi käsitletaks mõistliku aja jooksul, nagu seda on nõutud harta artikli 41 lõikes 1, selle õiguse peamine sisu.
- 26 Teiseks tõdeb Üldkohus, et käesoleval juhul möödus kaebuse esitamisest vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni ligikaudu kaks aastat ja üheksa kuud.
- 27 Kuigi komisjon püüab seda kestust õigustada kaebuses sisalduvate faktiliste ja õiguslike küsimuste keerukusega ning asjaoluga, et hageja esitas kaebuse täienduse ning muid seisukohti ja täiendavat teavet, siis on samuti tõsi, et vaidlustatud otsuses, kus on vähem kui seitsmel leheküljel kokku vaid 31 punkti, piirdus komisjon sisuliselt kinnitusega, et Poola konkurentsiasutusel olid kaebuse

läbivaatamiseks paremad eeldused. Kuid nagu väidab hageja, ei ole sellise järelduse tegemiseks vaja anda keerukat faktilist või õiguslikku hinnangut kaebuse esemeks olevale konkurentsivastasele tegevusele.

- 28 Lisaks tuleb märkida, et komisjon ei täitnud komisjoni teatise eelnõu [ELTL artiklite 101 ja 102] alusel esitatud kaebuste käsitlemise kohta komisjonis (ELT 2004, C 101, lk 65) punktidest 61 ja 62 koostoimes punktidega 55 ja 56 tulenevat kohustust teavitada kaebuse esitajat neljakuulise soovitusliku tähtaja jooksul alates kaebuse saamisest sellest, kuidas ta kavatseb seda kaebust lahendada. Kuigi tegemist on soovitusliku tähtajaga, nagu nähtub teatise eelnõu punktist 61, möödus kaebuse esitamisest kuni kaebuse esitajale suuniskirja saatmiseni siiski ligikaudu kümme kuud, mis ületab oluliselt seda soovituslikku tähtaega.
- 29 Igal juhul ja ilma, et vaja oleks lõplikult lahendada küsimus, kas komisjon rikkus oma kohustust menetleda kaebust mõistliku aja jooksul, tuleneb kohtupraktikast, et mõistliku aja põhimõtte rikkumine võib põhjendada komisjoni otsuse tühistamist vaid siis, kui see otsus võis mõjutada menetluse tulemust. See on nimelt siis, kui kõnealune rikkumine võib kahjustada asjaomase ettevõtja kaitseõigusi (vt selle kohta 21. septembri 2006. aasta kohtuotsus *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied vs. komisjon*, C-105/04 P, EU:C:2006:592, punktid 42–52).
- 30 Seda kohtupraktikat kohaldatakse *mutatis mutandis* otsuste suhtes, millega lükatakse kaebus määruse nr 773/2004 artikli 7 lõike 2 alusel tagasi, kusjuures tuleb siiski täpsustada, et kaebuse esitaja ei ole sellises menetluses vastustaja. Sellest järeldub, et sellise otsuse peale esitatud kaebuse puhul toob selle põhimõtte rikkumine otsuse tühistamise kaasa vaid siis, kui kaebuse esitaja tõendab, et mõistliku aja ületamine mõjutas võimalust kaitsta oma seisukohta selles menetluses. Nii oleks see eelkõige juhul, kui mõistliku aja ületamine oleks takistanud tal koguda või esitada komisjonile faktilisi või õiguslikke asjaolusid, mis puudutavad etteheidetud konkurentsivastast tegevust või liidu huvi juhtumit uurida.
- 31 Hageja ei ole aga esitanud ühtegi tõendit, mis kinnitaks, et see tingimus on käesolevas asjas täidetud.
- 32 Nimelt piirdub hageja ühelt poolt sisuliselt kinnitusega, et haldusmenetluse kestus oli „otsustav“, kuna kahju hüvitamise hagi esitamise aegumise tähtaeg ei olnud peatunud ega katkenud kaebuse esitamisega või vaidlustatud otsuse tegemisega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2014. aasta direktiivi 2014/104/EL teatavate eeskirjade kohta, millega reguleeritakse liikmesriikide õiguse kohaseid kahju hüvitamise hagisid liikmesriikide ja Euroopa Liidu konkurentsioiguse rikkumise korral (ELT 2014, L 349, lk 1), artikli 10 lõikele 4.
- 33 Siiski ei olene hageja võimalus kaitsta oma õigusi ELTL artikli 102 raames, esitades liikmesriigi kohtule kahju hüvitamise hagi või mõne muu hagi, otse kohaldades seda sätet võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtte alusel (vt selle kohta 19. juuni 1990. aasta kohtuotsus *Factortame jt*, C-213/89, EU:C:1990:257, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 6. juuni 2013. aasta kohtuotsus *Donau Chemie jt*, C-536/11, EU:C:2013:366, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika), kuidagi tema kaebust puudutava ja komisjoni läbiviidava menetluse tulemusest, eelkõige kui komisjon ei ole algatanud ametlikku menetlust. Seega ei mõjuta see, kui komisjon peaks ületama mõistlikku aega, kuidagi hageja õigust esitada selline hagi liikmesriigi kohtule enne aegumistähtaja lõppemist ja ilma, et ta ootaks ära komisjoni otsuse tema kaebuse kohta.

- 34 Teiselt poolt väidab hageja sisuliselt, et teatud meetmed, mille Poola Vabariik haldusmenetluse käigus võttis, seadsid kahtluse alla õigusriigi põhimõtte järgimise selles liikmesriigis. Hageja ei esita siiski ühtegi asjaolu, mis tõendaks, et õigusriigi halvenemine Poolas takistas tal koguda või esitada komisjonile faktilisi või õiguslikke asjaolusid, mis puudutavad etteheidetud konkurentsivastast tegevust või liidu huvi juhtumit uurida.
- 35 Sellest järeldub, et esimese väite esimene osa tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Kolmas väide, mis puudutab liidu huvi jätkata kaebuse menetlemist

- 36 Hageja väidab, et komisjon rikkus ELTL artiklit 102 koostoimes ELL artikli 17 lõike 1 teise lausega, määruse nr 773/2004 artikli 7 lõiget 2 ning määruse nr 1/2003 artikli 7 lõikeid 1 ja 2. Täpsemalt leiab ta, et vaidlustatud otsuses tegi komisjon – kui ta hindas liidu huvi jätkata kaebuse menetlemist – ilmseid vigu, mille tagajärjel kaotab ELTL artikkel 102 kogu oma soovitava toime.
- 37 Komisjon ei nõustu hageja argumentidega.
- 38 Kõigepealt tuleb meenutada väljakujunenud kohtupraktikat, nimelt tulenevalt ELTL artikli 105 lõikes 1 sätestatud ülesandest järgida ELTL artiklite 101 ja 102 kohaldamist peab komisjon määratlema ning rakendama liidu konkurentsipoliitikat, milleks on tal kaebuste menetlemisel kaalutusõigus. Selle ülesande tõhusaks täitmiseks on tal niisiis õigus anda talle esitatud kaebustele erinev prioriteet. Seda õigust kasutades võib komisjon otsustada mitte üksnes seda, mis järjekorras kaebusi hinnatakse, vaid ka seda, et kaebus jäetakse läbi vaatamata, kuna puudub piisav liidu huvi juhtumi uurimist jätkata (vt selle kohta 16. mai 2017. aasta kohtuotsus *Agria Polska jt vs. komisjon*, T-480/15, EU:T:2017:339, punktid 34 ja 35 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 39 Komisjoni kaalutusõigus selles osas ei ole siiski piiramatu. Komisjon peab nimelt hoolikalt analüüsima kõiki faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, mille on kaebuse esitaja talle teatavaks teinud (vt 17. detsembri 2014. aasta kohtuotsus *Si.mobil vs. komisjon*, T-201/11, EU:T:2014:1096, punkt 82 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 40 Lisaks tuleneb kohtupraktikast, et kui komisjon võtab vastu tegevusreeglid ja teatab nende avaldamisel, et ta kohaldab neid edaspidi nendega seotud juhtumite suhtes, piirab komisjon oma kaalutusõigust ega saa nendest reeglitest kõrvale kalduda, sest vastasel korral võidakse teda olenevalt olukorrast karistada õiguse üldpõhimõtete – nagu võrdse kohtlemise või õiguspärase ootuse kaitse põhimõte – rikkumise eest (vt selle kohta 16. veebruari 2017. aasta kohtuotsus *H&R ChemPharm vs. komisjon*, C-95/15 P, ei avaldata, EU:C:2017:125, punkt 57). Käesolevas asjas piiras komisjon ise oma kaalutusõigust kaebuste menetlemisel, võttes vastu teatise koostöö kohta konkurentsiasutuste võrgustikus (ELT 2004, C 101, lk 43), mis sisaldab juhiseid, mille eesmärk on selgitada eelkõige seda, millistel tingimustel on võimalik asuda seisukohale, et kaebuse läbivaatamiseks on paremad eeldused kas komisjonil, ühelainsal riigisisesel konkurentsiasutusel või paljudel riigisisestel konkurentsiasutustel.
- 41 Kaebuse rahuldamata jätmise otsuste kohtulik kontroll ei tohi viia selleni, et Üldkohus asendab komisjoni hinnangu liidu huvi kohta enda omaga, vaid kontrolli eesmärk on kindlaks teha, et vaidlusalune otsus ei põhine sisuliselt ebatäpsetel asjaoludel ja et sellega ei ole rikutud õigusnormi, tehtud ilmne hindamisviga või kuritarvitatud võimu (vt 11. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus *Topps Europe vs. komisjon*, T-699/14, ei avaldata, EU:T:2017:2, punkt 66 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 42 Vaidlustatud otsuses jättis komisjon kaebuse rahuldamata sisuliselt põhjusel, et Poola konkurentsiasutusel on paremad eeldused seda uurida, kuna ühest küljest oli väidetav rikkumine peamiselt piiratud Poola turuga ja teisest küljest oli konkurentsiasutus pärast selles sektoris alates 2004. aastast mitut tema poolt läbi viidud uurimist ja vastu võetud otsuseid saanud Poolas kaupade raudteeveo teenuste turu ning PKP Cargo tegevuse kohta üksikasjalikku teavet.
- 43 Hageja väidab ühelt poolt, et komisjoni hinnangus on tehtud ilmseid hindamisvigu seoses turu määratlusega, mida etteheidetud konkurentsivastane tegevus mõjutas, ja teiselt poolt, et komisjon oleks pidanud arvesse võtma ka muid tegureid, mis võivad tõendada liidu huvi jätkata kaebuse uurimist.
- 44 Esimesena, mis puudutab selle turu määratlust, mida etteheidetud konkurentsivastane tegevus mõjutas, siis tuleb esiteks märkida, et hageja väidab, et PKP Cargo väidetavalt kuritarvitav tegevus avaldas mõju väljapoole riigisisesest turgu, mistõttu olid komisjonil paremad eeldused seda uurida.
- 45 Selles osas tuleb meenutada, et kui kaebuses etteheidetavate rikkumiste tagajärjed väljenduvad peamiselt ainult ühe liikmesriigi territooriumil ning kui kaebuse esitaja on neid rikkumisi puudutavate vaidluste osas pöördunud selle liikmesriigi kohtute ja pädeva haldusvõimu poole, on komisjonil õigus lükata kaebus tagasi liidu huvi puudumise tõttu, mille tingimus on siiski see, et kaebuse esitaja õigusi saavad riigisisesed asutused rahuldavalt kaitsta, mis eeldab, et viimased suudavad faktiliste asjaolude põhjal kindlaks teha, kas kõnealune tegevus kujutab endast ELTL artiklite 101 ja 102 rikkumist (vt 3. juuli 2007. aasta kohtuotsus *Au Lys de France vs. komisjon*, T-458/04, ei avaldata, EU:T:2007:195, punkt 83 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 19. märtsi 2012. aasta kohtumäärus *Associazione „Giùlemanidallajuve“ vs. komisjon*, T-273/09, EU:T:2012:129, punkt 68 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 46 Teatise koostöö kohta konkurentsiasutuste võrgustikus punktis 10 on täpsustatud, et üldiselt on ainult ühel liikmesriigi konkurentsiasutusel head eeldused, et ta tegeleb selliste kokkulepete või tegevusega, mis oluliselt kahjustavad konkurentsi peamiselt tema territooriumil, samas kui teatise punkti 14 kohaselt on komisjonil eriti head eeldused, et menetleda juhtumit nimelt siis, kui üks või mitu kokkulepet või tegevust, sealhulgas samasuguste kokkulepete või tegevuste võrgustikud, mõjutavad konkurentsi rohkem kui kolmes liikmesriigis (rohkem kui kolme liikmesriiki hõlmavad piiriülesed turud või mitu riigisisesest turgu).
- 47 Käesolevas asjas selgub vaidlustatud otsusest, et etteheidetavad väidetavad kuritarvitused on omistatavad Poolas asuvalle ettevõtjale, nimelt PKP Cargole, ning kahjustavad teist samuti Poola asuvat ettevõtjat, nimelt hagejat. Lisaks kinnitas hageja oma kaebuses, et kuigi selle tegevuse mõju oli tunda mitmes liikmesriigis, oli PKP Cargol turgu valitsev seisund „Poola turul“, ja et PKP Cargole süüks pandud turgu valitseva seisundi kuritarvitamine toimus üldjuhul „Poola turul“. Lisaks puudutasid PKP Cargo turuosad kaebuses esitatud kujul üksnes Poola turgu, kuna hageja ei väitnud, ammugi mitte ei tõendanud, et PKP Cargol oli turgu valitsev seisund teistel geograafilistel turgudel. Samuti kordas hageja oma 4. oktoobri 2018. aasta kirjas komisjonile oma taotlust algetada PKP Cargo suhtes uurimine, selleks et analüüsida tema väidetavat valitseva seisundi kuritarvitamist „kaupade raudteeveo turul Poolas“.
- 48 Hageja viidatud asjaolu, et kaupade raudteeveo teenuste turg Poolas avati konkurentsile teistes liikmesriikides asuvate ettevõtjate vahel, ei sea komisjoni analüüsi kahtluse alla. Isegi kui eeldada, et PKP Cargo väidetav kuritarvitamine võis mõjutada ka teisi geograafilisi turge, ei ilmne toimikus olevast teabest ei otseselt ega kaudselt, et PKP Cargol oli niisugustel turgudel valitsev seisund.

Lisaks ei tähenda pelk asjaolu, et PKP Cargo tegutses ja tal oli tütarettevõtjaid mitmes liikmesriigis, samuti seda, et sellel ettevõtjal või ühel tema tütarettevõtjatest oli teistel geograafilistel turgudel valitsev seisund.

- 49 Teiseks ei oma tähtsust hageja viidatud asjaolu, et väidetav rikkumine võis mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ELTL artikli 102 tähenduses. Nimelt on liikmesriikidevahelise kaubanduse mõjutamine üks ELTL artikli 102 kohaldamise tingimustest, mitte aga selle ametiasutuse kindlakstegemine, kus on kõige paremad eeldused kaebuse läbivaatamiseks.
- 50 Kolmandaks ei saa samuti nõustuda hageja argumendiga, mille kohaselt järeldas komisjon vaidlustatud otsuse punkti 25 alapunktis iv ekslikult, et asjaomane teenuste turg on „raudteeturg“, samas kui see on „kaupade raudteeveo turg“. Nimelt tuleb eespool viidatud punkti tõlgendada koostoimes sama otsuse punktidega 3, 21 ja 26, millest nähtub, et asjaomane teenuste turg oli kaupade raudteeveo teenuste turg. Vaidlustatud otsuse punkti 25 alapunktis iv sisalduv viide „raudteeturule“ kujutab endast seega kõige enam ebatäpsust, mis ei mõjuta kuidagi selle otsuse õiguspärasust.
- 51 Neil asjaoludel võis komisjon õiguspäraselt leida, et PKP Cargo väidetav kuritarvitamine puudutas peamiselt kaupade raudteeveo teenuste turgu Poolas.
- 52 Teisena tuleb märkida, et hageja ei vaidle vastu komisjoni väitele, et Poola konkurentsiasutus oli pärast mitut tema poolt läbi viidud uurimist ja selles sektoris alates 2004. aastast vastu võetud otsuseid omandanud üksikasjaliku ülevaate kaupade raudteeveo teenuste turust Poolas ning PKP Cargo tegevusest.
- 53 Järelikult ei teinud komisjon ilmset hindamisviga, kui ta leidis, et etteheidetud tegevus puudutas peamiselt kaupade raudteeveo teenuste turgu Poolas, et Poola konkurentsiasutusel oli sektorist üksikasjalik ülevaade ning et nende tegurite alusel olid sellel ametiasutusel paremad eeldused kaebus läbi vaadata.
- 54 Kolmandana väidab hageja, et komisjon oleks pidanud arvesse võtma ka muid kriteeriume, selleks et hinnata liidu huvi juhtumit uurida.
- 55 Esiteks tugineb ta kohtupraktikale, mille kohaselt peab komisjon, analüüsides liidu huvi uurida juhtumit, ühest küljest hindama väidetavate konkurentsirikkumiste raskust ja nende mõju jätkumist, võttes arvesse etteheidetavate rikkumiste kestust ja olulisust ning nende mõju konkurentsiolekukorrale liidus (23. aprilli 2009. aasta kohtuotsus AEPI vs. komisjon, C-425/07 P, EU:C:2009:253, punkt 53), ning teisest küljest kaaluma väidetava rikkumise tähtsust siseturu toimimisele, rikkumise olemasolu tuvastamise tõenäosust ja vajalike uurimismeetmete ulatust (18. septembri 1992. aasta kohtuotsus Automec vs. komisjon, T-24/90, EU:T:1992:97, punkt 86). Hageja väidab sisuliselt, et komisjon ei uurinud ega kaalunud kõiki neid kriteeriume, mis tema arvates on õiguslikult väärt ja vastuolus komisjoni põhjendamiskohustusega.
- 56 Nagu märgib hageja, on tõsi, et vaidlustatud otsuses piiras komisjon liidu huvi hindamist eespool punktis 42 mainitud kriteeriumidega, ilma et ta oleks sõnaselgelt analüüsinud väidetava rikkumise raskust või olulisust, selle mõju jätkumist, selle olemasolu tuvastamise tõenäosust ja vajalike uurimismeetmete ulatust.

- 57 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb siiski, et kuna kaebuse suhtes liidu huvi hindamine sõltub iga juhtumi asjaoludest, ei saa piirata nende hindamiskriteeriumide hulka, millele komisjon võib tugineda, ega vastupidi kohustada teda kasutama üksnes teatud kindlaid kriteeriume. Kuna sellises valdkonnas nagu konkurentsioigus võib faktiline ja õiguslik kontekst erinevates juhtumites oluliselt erineda, võib olla võimalik kohaldada kriteeriume, mida seni ei olnud ette nähtud, või liidu huvi hindamisel anda eelise ühele kriteeriumile (vt 19. septembri 2013. aasta kohtuotsus EFIM vs. komisjon, C-56/12 P, ei avaldata, EU:C:2013:575, punkt 85 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 20. septembri 2018. aasta kohtuotsus Agria Polska jt vs. komisjon, C-373/17 P, EU:C:2018:756, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 58 Euroopa Kohtul on olnud juba võimalus täpsustada, et sellest kohtupraktikast tulenevaid seisukohti ei saa kahtluse alla seada eespool punktis 55 viidatud kohtupraktika (vt selle kohta 17. mai 2001. aasta kohtuotsus IECC vs. komisjon, C-449/98 P, EU:C:2001:275, punktid 44, 46 ja 47, ning 20. septembri 2018. aasta kohtuotsus Agria Polska jt vs. komisjon, C-373/17 P, EU:C:2018:756, punkt 62 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 59 Tegelikult võib juhtuda, et sõltumata väidetava rikkumise raskusest või olulisusest, rikkumise mõju jätkumisest, selle olemasolu tuvastamise tõenäosusest või ka vajalike uurimismeetmete ulatusest ei teki liidu huvi tõttu komisjonile kohustust läbi vaadata kaebus, kui liikmesriigi konkurentsiasutusel on eelkõige oma läheduse tõttu asjasse puutuvatele tõenditele ja etteheidetud tegevusest mõjutatud turgude ulatuse või ka teadmiste tõttu, mis minevikus on saadud nende turgude või selle tegevuse kohta, väidetava rikkumise uurimiseks paremad eeldused kui komisjonil.
- 60 Järelikult ei olnud komisjon vastupidi hageja väidetule kohustatud analüüsima ja kaaluma kõiki eespool punktis 55 viidatud kohtupraktikas käsitletud kriteeriume.
- 61 Teiseks väidab hageja sisuliselt, et kaebuses tõstatati uus õigusküsimus, mida liidu konkurentsioiguses ei ole veel käsitletud: kas keeldumine lubada kasutada olulist taristut (*essential facility*) mittediskrimineerivatel tingimustel, mis on põhjendatud maksmata võla olemasoluga, kusjuures selle võla on siiski vaidlustanud ettevõtja, kes taotleb selle taristu kasutamise luba, kujutab endast turgu valitseva seisundi kuritarvitamist ELTL artikli 102 tähenduses.
- 62 Sellega seoses tuleb märkida, et teatise koostöö kohta konkurentsiasutuste võrgustikus punkti 15 kohaselt on komisjonil eriti head eeldused juhtumit menetleda, kui liidu huvide tõttu on vaja võtta vastu komisjoni otsus, et arendada liidu konkurentsipoliitikat vastusena uuele konkurentsiprobleemile või tagada õigusnormide tõhus täitmine.
- 63 Isegi kui eeldada, et eespool punktis 61 tõstatatud küsimus kujutab endast uut olulist konkurentsiprobleemi liidu konkurentsipoliitika arendamisel teatise koostöö kohta konkurentsiasutuste võrgustikus punkti 15 tähenduses, ei tähenda see siiski, et komisjon oleks automaatselt kohustatud kaebust läbi vaatama. Nimelt oli hageja tõstatatud „uus“ küsimus sisuliselt see, kas PKP Cargo väidetavalt kuritarvitavat tegevust võis pidada objektiivselt põhjendatuks. Selline uurimine ei tähenda mitte ainult kontrollimist, kas PKP Cargol oli asjaomasel turul valitsev seisund, vaid ka seda, kas asjaomane võlgnevus on tegelikult olemas, mis on vaidlustatud, ja kas nimetatud tegevusel võis olla väljatõrjuv mõju. Hageja ei ole aga tõendanud, et komisjonil olid sellise uurimise läbiviimiseks paremad eeldused, vaatamata asjaolule, et see tegevus puudutas peamiselt Poola turgu ja et Poola konkurentsiasutusel oli sektorist juba üksikasjalik ülevaade.

- 64 Järelikult ei ole hageja tõendanud, et kriteeriumil, mis puudutab liidu konkurentsipoliitika arendamise jaoks uue olulise konkurentsiprobleemi olemasolu, peaks käesoleval juhul olema esimene eespool punktis 42 märgitud kriteeriumide suhtes.
- 65 Neljandana tuleb tagasi lükata hageja argument, mille kohaselt oleks komisjon pidanud vaidlustatud otsuses kontrollima, kas PKP Cargo kohaldas diskrimineerivat allahindluste süsteemi ja kas PKP Cargol oli tema vastu nõue, mis võis õigustada PKP Cargo keeldumist sõlmida temaga leping. Nimelt ei lükanud komisjon kaebust tagasi põhjusel, et tema käsutuses olevad tõendid ei võimalda järeldada, et etteheidetud tegevus on vastuolus ELTL artikliga 102, vaid et Poola konkurentsiasutusel olid paremad eeldused seda uurida. Järelikult ei olnud komisjon kohustatud nende küsimuste kohta seisukohta võtma.
- 66 Viiendana ei ole hageja viidatud asjaolu, et Poola konkurentsiasutus keeldus 21. augusti ja 7. oktoobri 2019. aasta kirjades kaebust menetlemast, asjakohatu põhjusel, et see keeldumine leidis aset alles pärast vaidlustatud otsuse tegemist (vt selle kohta 28. jaanuari 2021. aasta kohtuotsus Qualcomm ja Qualcomm Europe vs. komisjon, C-466/19 P, EU:C:2021:76, punkt 82).
- 67 Kuuendana ei tulene asjaolust – mida ei ole vaidlustatud –, et Poola õiguse kohaselt ei saa kohtus vaidlustada Poola konkurentsiasutuse otsuseid lükata kaebus tagasi, komisjonile kohustust kaebus läbi vaadata. Nimelt lasub liikmesriikidel ELL artikli 19 lõike 1 teise lõigu alusel kohustus ette näha isikute õiguse tulemusliku õiguskaitse järgimise tagamiseks vajalik kaebeõigus liidu õigusega hõlmatud valdkondades, mitte aga komisjonil kohustus uurimise algatamisega kõrvaldada õiguskaitse võimalikud puudused riigisisel tasandil. Lisaks oli hagejal igal juhul – selleks et tagatud oleks ELTL artikli 102 järgimine – võimalik esitada liikmesriigi kohtusse hagiavaldus sellise võimaliku kahju hüvitamiseks, mis tekkis kaebuse esemeks oleva tegevuse tõttu (vt selle kohta 20. septembri 2018. aasta kohtuotsus Agria Polska jt vs. komisjon, C-373/17 P, EU:C:2018:756, punktid 83 ja 87).
- 68 Lõpuks, kuna hageja leiab, et rikutud on ka ELL artikli 17 lõike 1 teist lauset, siis piisab, kui märkida, et ta ei ole esitanud ühtegi iseseisvat argumenti selle sätte rikkumise kohta.
- 69 Seega tuleb kolmas väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.
- 70 Seejärel tuleb analüüsida teise väite ja esimese väite teise osa raames hageja esitatud argumente, mis käsitlevad süsteemseid ja üldisi puudusi õigusriigi põhimõtte järgimisel Poolas ning mille eesmärk on tõendada, et esineb tegelik oht, et tema kui kaebuse esitaja õigusi ei ole riigi tasandil rahuldavalt kaitstud.

Teine väide ja esimese väite teine osa, mis puudutavad õigusriigi põhimõtte järgimist Poolas

- 71 Teises väites kinnitab hageja, et komisjon rikkus tema õigust tulemuslikule õiguskaitsele, mis on tagatud ELL artikliga 2 koostoimes ELL artikli 19 lõike 1 teise lõiguga ja harta artikliga 47. Sellega seoses väidab hageja, et komisjonil olid paremad eeldused kaebuse läbivaatamiseks, võttes arvesse süsteemseid või üldisi puudusi õigusriigi põhimõtte järgimisel Poolas ning eelkõige Poola konkurentsiasutuse ja selles valdkonnas pädevate riigisise kohtute sõltumatuse puudumist.
- 72 Konkreetset esitab hageja hulga tõendeid, mis tema arvates kinnitab, et ühelt poolt on Poola konkurentsiasutus allutatud täidesaatvale võimule ja teiselt poolt ei ole konkurentsiasutuse otsuste õiguspärasust kontrollivat liikmesriigi kohtutel, nimelt Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – XVII Wydział Sądu Okręgowego w Warszawiel (konkurentsi- ja tarbijakaitse

kohus – Varssavi regionaalse kohtu XVII kolleegium, Poola) ja Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegium), kõiki sõltumatuse tagatise, nagu selgub muu hulgas Euroopa Kohtu praktikast. Lisaks esitab ta mitu konkreetset tõendit juhtumi asjaolude, väidetava rikkumise laadi ja selle faktilise konteksti kohta, millega ta on seotud ning mis tema arvates tõendavad, et esines tõsiseid ja tõendatud põhjusi arvata, et tema puhul on tegelik oht, et tema õigusi rikutakse, kui liikmesriigi kohtud peaksid tema juhtumit läbi vaatama. Esimese väite teises osas leiab hageja, et komisjon jättis need asjaolud arvesse võtmata ja vaidlustatud otsuse selles osas õiguslikult piisavalt põhjendamata.

- 73 Komisjon ja Poola Vabariik vaidlevad hageja argumentidele vastu.
- 74 Vaidlustatud otsuses kontrollis komisjon, kas süsteemsed või üldised puudused õigusriigi põhimõtte järgimisel Poolas takistasid tal lükata kaebuse tagasi põhjusel, et Poola konkurentsiasutusel on selle arutamiseks paremad eeldused, kohaldades analoogia alusel 25. juuli 2018. aasta kohtuotsust Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).
- 75 Poola Vabariik vaidleb siiski vastu käesolevas asjas selle kohtupraktika analoogia alusel kohaldamisele eelkõige põhjusel, et see puudutab liikmesriikide kohtute vahelist koostööd kriminaalasjades ja täpsemalt Euroopa vahistamismääruse täitmist, mitte aga konkurentsioiguse valdkonnas esitatud kaebuse tagasilükkamise otsuseid. Lisaks märgib see liikmesriik, et 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586) puudutas ELL artikli 19 lõikes 1 ette nähtud tulemusliku õiguskaitse põhimõtet ja ohtu, et rikutakse põhiõigust õiglasele kohtulikule arutamisele sõltumatus kohtus, nagu see on sätestatud harta artikli 47 teises lõigus, samas kui neid sätteid ei kohaldata niisuguste ametiasutuste suhtes nagu Poola konkurentsiasutus.
- 76 Seega tuleb esiteks analüüsida, kas komisjon võis käesolevas asjas põhjendatult analoogia alusel kohaldada juhiseid, mis tulenevad 25. juuli 2018. aasta kohtuotsusest Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).
- 77 Siinkohal tuleb meenutada, et kõnealuses kohtuotsuses leidis Euroopa Kohus, et kui isik, kelle suhtes on tehtud Euroopa vahistamismäärus, viitab vahistamismääruse teinud õigusasutusele üleandmisele vastuseisu avaldamiseks süsteemsete või vähemalt üldiste puuduste esinemisele, mis tema hinnangul võivad mõjutada kohtuvõimu sõltumatust vahistamismääruse teinud liikmesriigis ja kahjustada seeläbi tema põhiõiguse õiglasele kohtulikule arutamisele olemust, on vahistamismäärust täitev õigusasutus, kui ta otsustab, kas anda puudutatud isik selle liikmesriigi asutustele üle, kohustatud hindama selle isiku kõnealuse põhiõiguse rikkumise tegeliku ohu esinemist (vt 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punkt 60 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 78 Selleks peab vahistamismäärust täitev õigusasutus Euroopa Kohtu arvates kasutama kahe etapilist analüüsi.
- 79 Esimeses etapis peab vahistamismäärust täitev õigusasutus, tuginedes objektiivsetele, usaldusväärsetele, täpsetele ja nõuetekohaselt ajakohastatud andmetele kohtusüsteemi toimimise kohta vahistamismääruse teinud liikmesriigis, hindama, kas esineb põhiõiguse õiglasele kohtulikule arutamisele rikkumise tegelik oht, mis on seotud kõnealuse liikmesriigi kohtute

sõltumatuse puudumisega, mis on tingitud süsteemsetest või üldistest puudustest selles riigis (vt 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 80 Kui vahistamismäärust täitev õigusasutus tuvastab, et analüüsi seda esimest etappi puudutavad tingimused on täidetud, peab see asutus teises etapis konkreetselt ja täpselt hindama, kas juhtumi asjaolusid arvestades on piisavalt alust arvata, et tagaotsitava jaoks on vahistamismääruse teinud liikmesriigile üleandmise korral selline oht olemas (vt 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punkt 68 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 81 Euroopa Kohus on samuti täpsustanud, et teatud täpselt määratletud juhtudel on vahistamismäärust täitev õigusasutus kohustatud automaatselt keelduma selle liikmesriigi tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmisest, ilma et ta peaks konkreetselt hindamagi, kas esineb tegelik oht, et kahjustatakse puudutatud isiku põhiõiguse õiglasele kohtulikule arutamisele olemust (25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punkt 72).
- 82 Mis puudutab küsimust, kas eespool punktis 81 viidatud kohtupraktika on käesoleval juhul kohaldatav, siis tuleb meenutada, et vaidlustatud otsuse õiguspärasust tuleb hinnata nende faktiliste ja õiguslike asjaolude alusel, mis olid olemas selle otsuse tegemise kuupäeval, st 12. augustil 2019 (vt eespool punktis 66 viidatud kohtupraktika). Seega, isegi kui eeldada, et pärast seda kuupäeva aset leidnud sündmused võimaldaksid kõrvale kalduda analüüsi teisest etapist selle kohtupraktika alusel, tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal ei olnud selle kohaldamise tingimused täidetud.
- 83 Sellegipoolest tuleb sarnaselt Poola Vabariigiga tunnistada, et 25. juuli 2018. aasta kohtuotsuse Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586) ja käesoleva kohtuasja aluseks olevate asjaolude vahel on ilmseid erinevusi. Mitu põhimõttelist kaalutlust õigustavad siiski analoogia alusel sellest kohtuotsusest tulenevate juhiste kohaldamist selle konkurentsiasutuse kindlakstegemiseks, kellel on kõige paremad eeldused ELTL artiklite 101 ja 102 rikkumise peale esitatud kaebuse läbivaatamiseks.
- 84 Esimesena tuleb meenutada, et põhieeldus, mille kohaselt iga liikmesriik jagab kõikide teiste liikmesriikidega – ja tunnistab, et nad jagavad temaga – ELL artiklis 2 nimetatud ühiseid väärtusi, tähendab ja põhjendab liikmesriikidevahelist ning eelkõige nende kohtute vahelist vastastikust usaldust nende väärtuste tunnustamisel, millel liit rajaneb – sealhulgas õigusriigi põhimõte –, ja seega neid ellu viiva liidu õiguse järgimisel (24. juuni 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Poola (kõrgeima kohtu sõltumatus), C-619/18, EU:C:2019:531, punktid 42 ja 43).
- 85 See põhieeldus kehtib ka komisjoni, riigisest konkurentsiasutuste ja liikmesriigi kohtute vahelistes suhetes ELTL artiklite 101 ja 102 kohaldamise kontekstis. Nii normid, mis puudutavad vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala ja mis olid kõne all kohtuasjas, milles tehti eespool punkti 76 viidatud kohtuotsus (vt 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punktid 35 ja 36, ning 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Generalstaatsanwaltschaft (kinnipidamistingimused Ungaris), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, punkt 104), kui ka normid, mis ELTL artiklite 101 ja 102 kohaldamisel puudutavad Euroopa konkurentsi- ja koostöövõrgustikku komisjoni ja liikmesriigi kohtute vahel ning mis on kõne all käesolevas kohtuasjas (vt eelkõige määruse nr 1/2003 põhjendused 15, 21 ja 28, artikli 11 lõige 1 ja artikkel 15 ning teatise koostöö kohta

konkurentsiasutuste võrgustikus punkti 2 viimane lause), loovad pädevate ametite vahel tiheda koostöö süsteemi, mis põhineb vastastikuse tunnustamise, vastastikuse usalduse ja lojaalse koostöö põhimõtetel.

- 86 Määruse nr 1/2003 artiklitest 4 ja 5 tuleneb, et ELTL artiklite 101 ja 102 kohaldamisel on komisjonil ja liikmesriikide konkurentsiasutustel paralleelne pädevus, kusjuures määruse nr 1/2003 ülesehitus põhineb nende tihedal koostööl (16. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus Vivendi vs. komisjon, T-432/10, ei avaldata, EU:T:2013:538, punkt 26). Lisaks selgub sama määruse artikli 35 lõikest 1, et liikmesriikide konkurentsiasutused peavad üldistes huvides tagama ELTL artiklite 101 ja 102 tõhusa kohaldamise, ning selles on täpsustatud, et liikmesriikide määratud konkurentsiasutuste hulka võivad kuuluda kohtud (vt selle kohta 7. detsembri 2010. aasta kohtuotsus VEBIC, C-439/08, EU:C:2010:739, punktid 56 ja 62). Peale selle on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiivi (EL) 2019/1, mille eesmärk on anda liikmesriikide konkurentsiasutustele volitused, et tulemuslikumalt tagada konkurentsiniormide täitmine ja et tagada siseturu nõuetekohane toimimine (ELT 2019, L 11, lk 3), artiklis 4 sätestatud, et nendele asutustele peavad olema antud sõltumatuse ja erapooletuse tagatised. Kuigi selle direktiivi ülevõtmise tähtaeg ei olnud vaidlusaluse otsuse tegemise ajal tõepoolest veel saabunud, on samuti tõsi, et liikmesriigid peavad selle tähtaja jooksul hoiduma kehtestamast õigusnorme, mis võivad direktiivis sätestatud tulemuse tõsiselt ohtu seada (vt 18. detsembri 1997. aasta kohtuotsus Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, EU:C:1997:628, punkt 45, ja 2. juuni 2016. aasta kohtuotsus Pizzo, C-27/15, EU:C:2016:404, punkt 32).
- 87 Lisaks on ELTL artikli 101 lõikel 1 ja artiklil 102 eraisikutevahelistes suhetes vahetu õigusmõju ning need tekitavad õigussubjektidele õigusi, mida liikmesriigi kohtud peavad kaitsma. Nende sätete kohaldamise pädevus kuulub korraga nii komisjonile kui ka liikmesriigi kohtutele. Seda pädevuse jaotust iseloomustab lojaalse koostöö kohustus komisjoni ja liikmesriigi kohtute vahel (18. septembri 1992. aasta kohtuotsus Automec vs. komisjon, T-24/90, EU:T:1992:97, punkt 90). Seda kinnitab komisjoni teatise komisjoni ja ELi liikmesriikide kohtute vahel tehtava koostöö kohta [ELTL] artiklite [101] ja [102] kohaldamisel (ELT 2004, C 101, lk 54) punkt 15, milles on ette nähtud, et komisjonil ja liikmesriigi kohtutel on vastastikune lojaalse koostöö kohustus.
- 88 Sellest järeldub, et sarnaselt vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga põhineb komisjoni, liikmesriikide konkurentsiasutuste ja liikmesriikide kohtute vaheline koostöö ELTL artiklite 101 ja 102 kohaldamisel vastastikuse tunnustamise, vastastikuse usalduse ning lojaalse koostöö põhimõtetel, mis kohustavad iga kõnealust asutust ja kohut eeldama – välja arvatud juhul, kui esineb erandlikke asjaolusid –, et kõik teised asutused ja kohtud järgivad liidu õigust ning eriti liidu õiguses tunnustatud põhiõigusi.
- 89 Teisena tuleneb eespool punktis 45 viidatud kohtupraktikast, et kui kaebuses väidetud rikkumiste mõju avaldub peamiselt ainult ühe liikmesriigi territooriumil ja kui kaebuse esitaja on algatanud nende rikkumistega seotud vaidlused selle liikmesriigi pädevates kohtutes või haldusasutustes, on komisjonil õigus lükata kaebus tagasi liidu huvi puudumise tõttu üksnes tingimusel, et riigi instantsid suudavad kaebuse esitaja õigusi rahuldavalt kaitsta.
- 90 Kohtupraktikas on seega komisjonile pandud kohustus juba enne kaebuse liidu huvi puudumise tõttu tagasilükkamist veenduda, et liikmesriigi ametiasutused saavad kaebuse esitaja õigusi rahuldavalt kaitsta. See kohtupraktika puudutab osas, milles viidatakse laias tähenduses „riigisisestele instantsidele“, samal ajal nii liikmesriigi konkurentsiasutusi kui ka selles valdkonnas pädevaid liikmesriigi kohtuid. Kui aga asjaomases liikmesriigis esinevad süsteemsed või üldised puudused, mis võivad ohustada nende instantside sõltumatust, ning mõjuvad ja tõendatud

põhjused arvata, et kui komisjon lükkab kaebuse tagasi ja see esitatakse nimetatud instantsidele, on kaebuse esitajal tegelik oht, et tema õigusi rikutakse, siis ei saaks nimetatud riigisisised instantsid rahuldavalt kaitsta kaebuse esitaja õigusi eespool punktis 45 viidatud kohtupraktika tähenduses.

- 91 Kolmandana tuleb märkida, et harta artikli 47 teises lõigus tagatud põhiõigus õiglasele asja arutamisele sõltumatus kohtus on sama oluline ELTL artiklite 101 ja 102 tõhusaks rakendamiseks. Nimelt peavad liikmesriikide kohtud ühelt poolt kontrollima liikmesriigi konkurentsiasutuste otsuste õiguspärasust ja teiselt poolt vahetult kohaldama ELTL artikleid 101 ning 102. Euroopa Kohus on sellega seoses juba rõhutanud, et liikmesriigid peavad ELL artikli 19 lõike 1 teise lõigu alusel kehtestama vajalikud õiguskaitsevahendid, et tagada õigussubjektidele, et järgitakse nende õigust tulemuslikule õiguskaitsele liidu õigusega hõlmatud valdkondades, sealhulgas konkurentsioiguse valdkonnas (vt selle kohta eespool punktis 67 viidatud kohtupraktika).
- 92 Kõigest eespool toodust tuleneb, et õigusriigi nõuete järgimine on asjakohane tegur, mida komisjon peab arvesse võtma konkurentsiasutuse kindlaksmääramisel, kellel on kõige paremad eeldused kaebuse läbivaatamiseks, ning et selleks võis komisjon käesoleval juhul analoogia alusel kohaldada 25. juuli 2018. aasta kohtuotsust Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).
- 93 Teiseks nähtub vaidlustatud otsusest, et komisjon piirdus sisuliselt märkusega, et tingimused, mis puudutavad 25. juuli 2018. aasta kohtuotsuses Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586) määratletud analüüsi teist etappi, ei olnud käesoleval juhul täidetud, vältides seisukoha võtmist küsimuses, kas samas kohtuotsuses määratletud analüüsi esimese etapi tingimused olid täidetud.
- 94 Kuna need kaks analüüsietappi on aga kumulatiivsed, ei saa komisjonile ette heita, et menetlusökoonoomia huvides piirdus ta teise etapi uurimisega.
- 95 Seetõttu on tulemusetud hageja argumendid, millega ta soovib üldiselt tõendada süsteemseid või üldisi puudusi Poolas, mis võivad kahjustada Poola konkurentsiasutuse ja selles valdkonnas pädevate riigisiseste kohtute sõltumatust.
- 96 Kolmandaks tuleb analüüsida vaidlustatud otsuses esitatud põhjendusi, mille alusel komisjon leidis, et analüüsi teise etapi tingimused ei olnud käesolevas asjas täidetud.
- 97 Sellega seoses tuleneb kohtupraktikast, et analüüsi teises etapis peab asjaomane isik, käesoleval juhul hageja, kõigepealt esitama tõendid tõsiste ja tõendatud põhjuste kohta, et ta seisaks silmitsi reaalse ohuga, et tema õigusi rikutakse, kui liikmesriigi instantsid peaksid tema asja läbi vaatama. Seejärel peab komisjon hageja väljendatud konkreetset muret ja tema võimalikku teavet arvestades konkreetset ning täpselt hindama, kas juhtumi asjaolusid arvestades esinevad sellised põhjused, lähtudes selle poole isiklikust olukorrast, väidetava rikkumise laadist ja faktilisest kontekstist (vt selle kohta analoogia alusel 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punktid 60, 68 ja 75).

- 98 Käesolevas asjas tugines hageja haldusmenetluses konkreetsete kaudsete tõendite ja spetsiifilise teabe kogumile, mis tema arvates võivad tervikuna tõendada, et on kaalukaid ja tõendatud põhjusi arvata, et ta seisaks silmitsi reaalse ohuga, et tema õigusi rikutakse, kui tema asja peaksid läbi vaatama liikmesriigi instantsid. Hageja leiab, et komisjon ei võtnud neid kaudseid tõendeid ja teavet arvesse ega põhjendanud vaidlustatud otsust selles osas õiguslikult piisavalt.
- 99 Eelkõige juhtis hageja esimesena komisjoni tähelepanu asjaolule, et PKP Cargo on riigi kontrolli all olev ettevõtja ning et tihedate sidemete tõttu tema ja valitsuse vahel võib Poola konkurentsiasutus olla selle ettevõtja suhtes võtmetähtsusega või isegi erapoolik. Hageja sõnul sõltub Poola konkurentsiasutuse juhataja nimelt ühelt poolt täielikult täidesaatvast võimust, kuna peaminister nimetab ta ametisse ja vabastab ametist, ilma et seaduses oleks täpsustatud tema ametiaja kestust ning tema ametist vabastamise aluseid. Asjaolu, et peaminister on alates 2014. aastast selle asutuse juhataja mitmel korral ametist vabastanud, annab tunnistust sellest sõltuvusest. Teiselt poolt kuulub PKP S.A., kes on PKP Cargo emaettevõtja, Poola riikliku sihtasutuse liikmete hulka, mis on hageja sõnul Poola suurimate riigi osalusega äriühingute loodud ja rahastatav ühendus, mille eesmärk on kaitsta ning edendada Poola kohtusüsteemi reformi meediakampaaniate kaudu.
- 100 Teisena viitas hageja korduvalt asjaolule, et 2007. aasta aprillis vaidlustas toonane riigiprokurör Z. Ziobro asjas DOK 50/04 Poola konkurentsiasutuse 17. juuni 2004. aasta otsuse, millega see ametiasutus tuvastas PKP Cargo turgu valitseva seisundi kuritarvitamise ja karistas selle eest viimast. Hageja sõnul näitab see asjaolu „poliitilist tahet kaitsta riigikassa ühte peamist äriühingut“ ja võis kahtluse alla seada Poola konkurentsiasutuse sõltumatuse, kuna viimane „oli palju nõrgemal positsioonil“ kui riigiprokurör.
- 101 Kolmandana tõendab hageja sõnul Poola konkurentsiasutuse leebet poliitikat PKP Cargo suhtes ühest küljest asjaolu, et PKP Cargole minevikus määratud karistused olid väikesed, mitte hoiatavad ja ebatõhusad, millest annab tunnistust asjaolu, et PKP Cargo jätkas sellegipoolest oma konkurentsivastast tegevust, ja teisest küljest asjaolu, et nimetatud asutus keeldus alates 2015. aastast võtmast PKP Cargo suhtes mingit meetet, kuigi hageja taotles seda korduvalt. Viimati nimetatud asjaolu näitab, et selle asutuse poliitikas toimus PKP Cargo suhtes muudatus alates 2015. aastast, mis on seletatav tema sõltumatuse puudumisega.
- 102 Neljandana märkis hageja sisuliselt, et nende sõltumatuse puudumise tõttu ei suuda konkurentsioiguse valdkonnas pädevad liikmesriigi kohtud heastada Poola konkurentsiasutuse puudusi.
- 103 Vaidlustatud otsuses piirdus komisjon punkti 25 alapunktis v kinnitusega, et hageja argumendid analüüsi teise etapi kohta, mida on meenutatud eespool punktis 80, sisaldasid „ainult tõendamata väiteid“, ning et asjaolu, et peaminister nimetab ametisse Poola konkurentsiasutuse juhataja, ei mõjuta tema otsuste sõltumatust PKP Cargo puhul. Vaidlustatud otsuse ühestki teisest lõigust ei nähtu mingit sisulist hinnangut selleks hageja esitatud kaudsete tõendite kogumile ega ka põhjusi, miks komisjon leidis, et kõik need kaudsed tõendid olid „ainult“ „tõendamata“.
- 104 Seega ei nähtu vaidlustatud otsusest, et komisjon oleks konkreetset ja täpselt uurinud erinevaid kaudseid tõendeid, mille hageja esitas haldusmenetluses. Ent vastavalt eespool punktis 97 meenutatud kohtupraktikale peab komisjon konkreetset ja täpselt hindama, võttes arvesse hageja tõstatatud konkreetseid mureküsimusi ning tema esitatud võimalikku teavet, kas käesoleva juhtumi asjaoludel esines tõsiseid ja tõendatud põhjusi uskuda, et hageja puhul esineb tegelik oht, et tema õigusi rikutakse, kui riigisisised ametiasutused peaksid tema asja läbi vaatama.

- 105 Vaidlustatud otsuses selle punkti kohta kokkuvõtlikult esitatud põhjendused ei võimalda ei hagejal mõista kaalutlusi, miks komisjon lükkas tagasi hageja esitatud konkreetset kaudsed tõendid eespool punktis 80 meenutatud analüüsi teise etapi kohta, ega Üldkohtul tõhusalt kontrollida selle otsuse õiguspärasust ja hinnata, kas esines tõsiseid ja tõendatud põhjusi uskuda, et hageja puhul esineb tegelik oht, et rikutakse tema õigusi (vt selle kohta 14. septembri 2017. aasta kohtuotsus *Contact Software vs. komisjon*, T-751/15, ei avaldata, EU:T:2017:602, punktid 39 ja 40 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 106 Järelikult tuleb hagiavalduse teise väitega ja esimese väite teise osaga nõustuda ning sellest tulenevalt vaidlustatud otsus tühistada, ilma et oleks vajalik analüüsida muid argumente, mille hageja esitas esimese väite teise osa toetuseks.

Kohtukulud

- 107 Kodukorra artikli 134 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud komisjoni kahjuks, tuleb kohtukulud vastavalt hageja nõudele välja mõista komisjonilt, kes ühtlasi kannab ise oma kohtukulud.
- 108 Poola Vabariik kannab kodukorra artikli 138 lõike 1 kohaselt ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kümnes koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Komisjoni 12. augusti 2019. aasta otsus C(2019) 6099 (final) (juhtum AT.40459 – kaupade raudteevedu Poolas – PKP Cargo).**
- 2. Jätta komisjoni kohtukulud tema enda kanda ja mõista komisjonilt välja Sped-Pro S.A. kohtukulud.**
- 3. Jätta Poola Vabariigi kohtukulud tema enda kanda.**

Van der Woude

Kornezov

Buttigieg

Hesse

Petrлік

Kuulutatud avalikult kohtuistungil 9. veebruaril 2022 Luxembourgis.

Allkirjad